

Velkopáteční bohoslužby v Korandově sboru v Plzni, 14. 4. 2017

Introit

Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil? Daleko spása má, ač o pomoc volám. Sápou se jako lev na mé ruce a nohy, mohu si spočítat všechny své kosti. Pasou se na mně svým zrakem. Dělí se o mé roucho, losují o můj oděv. Nebuď mi vzdálen, Hospodine, má sílo, pospěš mi na pomoc! A tys mi odpověděl. O tvém jménu budu vyprávět svým bratřím, ve shromáždění tě budu chválit. Amen.

Žalm 22, 2.17b–20.22b–23

Pozdrav

Milé sestry, milí bratři, vítám vás v tomto velkopátečním bohoslužebném shromáždění a zdravím vás apoštolským pozdravem:

Milost Pána Ježíše Krista a láska Boží a účast Ducha svatého se všemi námi. Amen. (1 min)

2. List do Korintu 13, 13

Společná píseň 658

Modlitba

Br. kurátor Josef Beneš

1. čtení:

Matoušovo evangelium 27, 32–44 (2 min)

Společná píseň 326

Kázání

Biblickým základem pro dnešní kázání je text z knihy proroka Izajáše, kde v 53. kapitole, od 1. do 4. verše je zapsáno:

Kdo uvěří naší zprávě? Nad kým se zjeví paže Hospodinova? Vyrostl před ním jako proutek, jak oddenek z vyprahlé země, neměl vzhled ani důstojnost. Viděli jsme ho, ale byl tak nevzhledný, že jsme po něm nedychtili. Byl v opovržení, kdekdo se ho zřekl, muž plný bolesti, zkoušený nemocí, jako ten, před nímž si člověk zakryje tvář, tak opovržený, že jsme si ho nevážili. Byly to však naše nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal, ale domnívali jsme se, že je raněn, ubit od Boha a pokořen.

A evangelijský text z Matoušovy 27. kapitoly, 46. verše:

Kolem třetí hodiny zvolal Ježíš mocným hlasem: „Eli, Eli, lema sabachthani?“, tj.: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“

Milé sestry, milí bratři!

Co děláte, když se cítíte opuštěni? Někomu blízkému zavoláte nebo napíšete. Možná odpoví, hned je lépe. Jenže když někoho takového blízkého máme, komu zavolat či napsat můžeme, zas až tak opuštěni nejsme. Tím kontaktem se o tom jenom ujišťujeme. To je moc dobře, protože opuštěnost je krutá životní zkušenost. Jistě, někdy jsme rádi sami, potřebujeme klid na práci, nebo si srovnat něco v hlavě, odpočinout. Ale být nějakou dobu sám je něco úplně jiného, než být opuštěn, nemít nikoho ku pomoci, ke sdílení dobrého i zlého v životě, nikoho k vzájemnému milování, nikoho, kdo je za nás vděčný, komu chybíme. To sobě ani nikomu nepřejme. Ovšem stává se to. Blízcí umírají, životní partneři se rozcházejí, přátelé se umí strašlivě nepohodnout. A pak už se nedá zavolat nebo napsat...

Dnes je Velký pátek. Čteme si biblické texty, které se vztahují k Ježíšovu umučení a smrti. Ježíš přijal posláni prezentovat obraz Boha Hospodina. Obraz milujícího Boha, který sám za člověkem přichází, aby mu byl společníkem na jeho cestách, který člověka přímo hledá a jde mu vstříc, vstupuje do jeho světa, jeho životních situací, mluví s člověkem, bere jeho tíživá břemena, navrácí člověčí sebeúctu, pozvedá jeho zrak k dobrým výhledům. Takto se Bůh prezentuje a blíží člověku v Ježíši Kristu. Ale ač je to paradox, takový obraz Boha nám lidem není přirozeně blízký. Lépe řečeno, ne ve všem blízký. Těžko akceptujeme Boha, který vstupuje do společenství s každým a je stejně blízký i cizinci, jinověrcovi, člověku porušujícímu zákony, všem, i všelijak jiným. Souvisí to s naším vnímáním spravedlnosti, obavami o svou identitu a možná i o svůj život. A bylo tak v Ježíšově době a je tak i dnes. Ale Ježíš se té cesty, kterou přijal, vzdát nechce. My se však svých obrazů také nevzdáváme, chceme mít milujícího Boha, ale jenom pro sebe, aby odpovídal na naše zavolání. Je to tak neslučitelné, že to Ježíše přivede až na popraviště. A i tam se nám lidem potvrzuje, že Ježíš není Spasitelem od Boha pro nás, protože je bezmocný, nám k ničemu.

Ježíšovi souvěrci a krajané znali i jiné obrazy Spasitele, zvláště jim rezonoval obraz mocného krále. Ale Ježíš se identifikoval s obrazem pokorného a nakonec i ubitého člověka, podle čteného textu z Izajášova proroctví. Je tak „nevzhledný, že jsme po něm nedychtili, a opovržený, že kdekdo se ho zřekl, muž plný bolestí, zkoušený nemocemi, před nímž si člověk zakryje tvář, že jsme si ho nevážili“. Ježíš věří, že přesně takového jej chce Bůh k sebezprezentaci, proto se také sám solidarizuje se všemi, kdo nemají vzhled ani důstojnost, po kterých nikdo nedychtí, kdo jsou opovrženi, že se jich ostatní zřekli, kdo jsou plní bolestí, zkoušení nemocemi, před kterými si ostatní zakrývají tvář a neváží si jich. Nám lidem v takových pozicích přibližuje Boha. My máme vždy tendence domnívat se, že když jsme v takových stavech, jsme ubiti a pokořeni nejenom okolnostmi nebo lidmi, ale i Bohem. Není to tak. V takové pozici je i Ježíš v celém svém životním příběhu, zvláště pak na kříži. Šel za těmi skutečně opuštěnými, aby v každém životním stavu měli svého blízkého, aby mohli věřit, že nejsou ubiti a pokořeni Bohem, naopak, že když nikdo jiný, Bůh je hledá, nachází, jde jim doslova vstříc. Už tím se Ježíš stává člověku Spasitelem od Boha. Víra, že moje nevzhlednost a nedůstojnost, to, že po mně nikdo nedychtí, moje opovrženost, to, že se mě ostatní zřekli, to, že jsem plný bolestí, zkoušený nemocemi, že si přede mnou jiní zakrývají tvář a neváží si mě, není ranění Bohem, že bych byl jím ubit a pokořen, protože on je v osobě Ježíše Krista v tom všem se mnou. Taková víra mi dává jiné vědomí sebe a zahání opuštěnost, kterou všechny tyto a jim podobné stavy způsobují.

Toto vědomí víry formuje člověka. Už to nejsou ty vnitřní a vnější stavy a pozice, které mají rozhodující výpovědní hodnotu o jeho životě. Co si ale počít, když nápor emocí vyvolaný třeba zprávou o nevléčitelné chorobě nebo přímo posledními chvílkami života způsobí úzkostný pocit

opuštěnosti? Vždyť i Ježíš v takové chvíli povzdechne – Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil? Před rokem na rakovinu umíral můj otec a vím, že toto je autentická člověčí výpověď, adekvátní otázka, tomu, co prožíváme. Vlastní i zbitému a umírajícímu člověku Ježíšovi. Promlouvají vydrážděné emoce. Rozhodující je, jak promlouvají. Jako výčitka v beznaději? Ježíšova otázka má adresáta. A ptá-li se člověk v slzách, v nesnesitelné bolesti, ve své poslední chvíli Boha, je to modlitba. Má koho se ptát. Ježíš se ptá slovy 22. žalmu, který byl všeobecně znám. A ten žalm má své pokračování: „Nebud' mi vzdálen, Hospodine, má sílo, pospěš mi na pomoc! A tys mi odpověď!“ Modlitba víry je opakem zoufalství, protože člověk se má koho zeptat i ve své chvíli esenciální opuštěnosti.

Ježíš se na své modlitbě ptá i za nás a pro nás, abychom se dověděli, že Bůh odpoví. Velmi neočekávaně odpoví. Možná ne úplně tak, jak bychom čekali. Ti pod křížem si přejí, aby sestoupil z kříže, pak mu uvěří, že byl poslán Bohem. To je nejpřirozenější představa. Ale v tom má i naše daleko smělejší fantazie svoje limity. Jak Bůh odpoví? S tou poslední otázkou Ježíš zemře. A Bůh jej třetí den vzkřísí. My bychom jistě Boží odpovědi režírovali jinak, bez prodlev, ale byly by vždy jenom pro teď, pro tento čas a prostor, pro souvislosti, se kterými máme zkušenosti. Třetí den v Bibli je obrazem pro Boží odpovědi, které jsou pro nás spásné, ale neočekávané, přesahující naše představy. Nemůžeme s nimi manipulovat, ani je vynutit, musíme si na ně v důvěře počkat. Boží vstupy do našich životních příběhů je nově určují už v těchto našich dnech a souvislostech. Ale určují je daleko víc, než jenom pro tyto dny a souvislosti. Odpovídá-li Bůh vzkříšením, protože takové jeho odpovídání je, pak je to odpověď, kterou neumí obsáhnout naše zkušenost, a její dopady nás zasazují do zcela nových životních souvislostí. V těchto relacích je pak i smrt a všechny úzkostné pocity opuštěnosti, které vyvolává. Smrt je hranicí pouze pro tyto dny a naše nejstrašnější zkušenost v nich, nikoli pro život, do kterého Bůh vstupuje svým vzkříšením. On nás všelijak ubité a pokořené uvádí vzkříšeným Kristem do života s jinými výhledy. Ty ovlivňují už nyní všechny naše veselé i neveselé stavy. Ve všech bude Bůh jako Kristus s námi a nikoho neopustí.

S tímto vědomím a v Kristově zmocnění nenechme ani my nikoho, aby se nemohl dovolat a zůstal ve své opuštěnosti. A vyprávějme si, jeden druhému, velkopáteční příběh lidského utrpení a smrti, na který má Bůh svou nečekanou velikonoční odpověď. Amen. (16 min)

Antonín Dvořák, Biblické písně, opus 99, číslo 6, Bože, slyš mé volání (3min)

Zpěv Magdaléna Mestlová, varhany Ladislav Chvojka

Modlitba:

Bože náš, děkujeme, že ty s námi zůstáváš jako Ježíš Kristus ve všech našich životních situacích a neopouštíš nás. Děkujeme, že slyšíš naše vzdychání v těžkostech a trápeních a odpovídáš na ně. Přes všechno, v čem žijeme, dáváš lidským životům i všemu stvoření dobré výhledy. Chválíme tě v tomto shromáždění spolu s mnohými po celém našem i tvém světě. Amen. (1 min)

Společná píseň 324

Večeře Páně:

Milí sestry, milí bratři!

Tento připravený stůl s chlebem a vínem je viditelným znamením, že Ježíš Kristus je účastný všeho našeho lidského a sedá k našemu stolu, zároveň však nás sám hostí svou hostinou nového věku. On je s námi umírající, abychom byli my s ním vzkříšení. Účast na této hostině nově určuje celý náš život. V Kristově Duchu si chceme ošklivit všechno zlo, které mistrně umíme šířit a které nám samotným i jiným ničí život. A v tom samém Kristově zmocnění se smíme podílet na tom, co on vynesl na světlo, vzájemnou úctu a respekt, lásku a milosrdenství nejenom ke svým. K tomu nás chce Kristus u svého stolu dařit dobrou vůlí a silou. Do svého příběhu nás Ježíš zve. Amen.

Slova ustanovení

Já jsem přijal od Pána, co jsem vám také odevzdal: Pán Ježíš v tu noc, kdy byl zrazen, vzal chléb, vzdal díky, lámal jej a řekl: „Toto je mé tělo, které se za vás vydává; to číňte na mou památku“. Stejně vzal po večeři i kalich a řekl: „Tento kalich je nová smlouva, zpečetěná mou krví; to číňte, kdykoli budete pít, na mou památku“. Kdykoli tedy jíte tento chléb a pijete tento kalich, zvěstujete smrt Páně, dokud on nepřijde. 1. Korintským 11, 23–26

Apoštolské vyznání víry:

Věřím v Boha, Otce všemohoucího, stvořitele nebe i země, i v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho, jenž se počal z Ducha svatého, narodil se z Marie Panny, trpěl pod Pontským Pilátem, byl ukřižován, umřel a byl pohřben, sestoupil do pekel, třetího dne vstal z mrtvých, vstoupil na nebesa, sedí na pravici Boha, Otce všemohoucího, odkud přijde soudit živé i mrtvé. Věřím v Ducha svatého, svatou církev obecnou, svatých obcování, hříchů odpuštění, těla z mrtvých vzkříšení a život věčný. Amen.

Pozvání:

Ježíš jim řekl: „Já jsem chléb života; kdo přichází ke mně, nikdy nebude hladovět, a kdo věří ve mne, nebude nikdy žíznit“.

Propouštění:

Slovo o kříži je bláznovstvím těm, kdo jsou na cestě k záhubě; nám, kteří jdeme ke spáse, je mocí Boží. Amen. Odejděte v pokoji. 1 Kor 1, 18

Bůh prokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus za nás zemřel. Amen. Odejděte v pokoji. Řím 5, 8a

Víte přece, že jste z prázdnoty svého způsobu života nebyli vykoupeni pomíjitelnými věcmi, stříbrem nebo zlatem, nýbrž převzácnou krví Kristovou. Amen. Odejděte v pokoji. 1. Petr 1, 18.19a

Přímluvná modlitba:

Ježíši Kriste, blízký Bože, děkujeme za účast na tvé večeři. Děkujeme za dary tvé lásky a dobroty, které utvářejí naše myšlení i emoce. Na modlitbě k tobě myslíme na všechny, kdo potřebují tvoje odpovědi a tvou pomoc. Prosíme za každého, kdo je odstrčený pro svůj původ, pro svůj vzhled. Kdo trpí nedostatkem důstojnosti. Prosíme o tvoje příznání. Prosíme za ty od jiných zapomenuté, přehlížené,

které nikdo nevyhledává a po kterých nikdo nedychtí. Přicházej za nimi jako nejlepší z přátel. Prosíme za opovržené pro svou minulost, pro svoje názory, kvůli svému nedostatečnému výkonu, kvůli svému mládí nebo stáří. Prosíme za děti, kterých se rodiče zřekli. Prosíme za seniory, kterých se zřekli jejich děti. Ujmi se jich. Prosíme za každého, kdo trpí bolestmi, kdo je zkoušený nemocemi. Snímej je z nich. Prosíme za umírající. Upokoj je svou blízkostí, drž je za ruku jako Spasitel a převed' je tou krutou hodinou. Kriste, ty neseš naše nemoci a bereš na sebe naše bolesti, dovoluješ nám věřit, že nikdy nejsme raněni, ubiti a pokořeni Bohem. Nauč nás se o tu víru dělit, před nikým si nezakrývat tvář a každého si vážit. Hospodine, zjevuj nad každým svou laskavou paží jako nad umučeným Ježíšem a dotýkej se každého mocí svého vzkříšení. Amen.

Modlitba Páně:

Otče náš, který jsi v nebesích, posvěť se jméno tvé. Přijď království tvé. Buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dej nám dnes. A odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům. A neuved' nás v pokušení, ale zbav nás od zlého. Neboť tvé je království i moc i sláva na věky. Amen. (9 min texty, cca 15 min vysluhování)

Trubka

Martin Smutný

Oznámení

Milí přátelé, zvú vás do velikonočních shromáždění. V neděli, na Hod Boží velikonoční se sejdem v 9.30, bohoslužby budou s vysluhováním večere Páně. V pondělí velikonoční budou bohoslužby v 9.30.

Poslání:

Hle, přichází hodina, a již je zde, kdy se rozprchnete každý do svého domova a mne necháte samotného. Ale nejsem sám, neboť Otec je se mnou. To jsem vám pověděl, abyste našli ve mně pokoj. Amen. Jan 16, 32.33a

Požehnání:

A Bůh pokoje, který vzkřísil Ježíše, nechť vás posílí ve všem dobrém. Amen. (1 min)

Společná píseň 672